

# Proc je NATO nebezpečne

**Pro Česko bude summit NATO 21. - 22. listopadu skutečne velkou udalostí. Generalní tajemník NATO George Robertson tvrdí, že i pro NATO bude summit zatím největšího historického významu od jeho založení. V tomto bode s ním souhlasím...**

Oficiálně je NATO organizací pro obranu. Ve skutečnosti je však organizací určenou pro intervence a vedení válek. Viděli jsme to ve válce proti Jugoslávii v roce 1999, první útočné válce NATO. Tato válka byla zvláště důležitá pro Čechy, Polsko a Maďarsko, protože ty se staly členskými státy NATO bezprostředně před začátkem této války. Podle původního plánu měly být tyto tři nové státy přijaty v den padesátého výročí vzniku NATO, tedy 24. dubna. Ovšem Madalaine Albright trvala na tom, že tyto tři státy musí být součástí NATO před začátkem války. Dalsím důvodem, proč chtěli mít tyto tři státy v NATO bylo, že pokud by obyvatelé těchto zemí viděli, jak funguje NATO v praxi, mohli by vůči vstupu svých zemí zaujmout jiný postoj.

Pokud se dnes zabýváme NATO, je důležité zabývat se jejími oficiálními strategickými koncepcemi. Důležité je nejprve se podívat na vojenskou strategii USA. Obvykle to totiž bývá tak, že strategie NATO je spíše kopíí oficiální vojenské strategie USA.

## Změna strategie v roce 1999

Od konce studené války byla strategie NATO změněna dvakrát. První změna proběhla v roce 1991, druhá v roce 1999. Důležitější z nich je ta z roku 1999. V této strategii je oficiálně receno, že NATO bude samo sobě dávat mandát na vedení válek, což nazývám "sebe-zmocněním." Dalsím důležitým bodem je, že intervenci války se staly důležitým bodem strategie a politiky NATO.

Když NATO má svou strategii, ovlivňuje to armády členských států NATO. Nyní již nejsou tak početné, ale jsou více připravené vést války. Všechny členské státy musely svou armádu restrukturalizovat. V Německu byl dokonce Bundeswehr oficiálně armádou určenou pro obranu; dnes je jeho polovina připravena zapojit se do války mimo území Německa.

Oficiální hlavní důvod existence NATO byl v roce 1999 změněn z ochrany území na ochranu zájmu. V oficiální strategii NATO se o válce proti Jugoslávii říká: "máme na paměti, co jsme udelali na Balkáně." To znamená, že válka proti Jugoslávii byla první z válek nového typu. V Německu se o tom stále vede debata; vládní Zelení tvrdí, že slo o vyjímku, která se nebude opakovat. Ovšem zmíněná pasáž z oficiální strategie NATO říká, že slo o první krok, a další budou následovat.

Pro nové členské státy NATO, stejně jako pro kandidátské země, je důležitý program Partnerství pro mír, který má přinést jejich armádě. Například i v Česku máte mit "NATO kompatibilní" armádu, což znamená nákup velkého množství nových zbraní. Naplánovaný nákup švédských stíhaček Gripen byl zatím odložen, přesto jsou však podobné nákupy typické. A je jasné, že tyto nákupy jsou pro státy velmi drahé.

Při příležitosti vždy říkáme, že program Partnerství pro mír pro nové členské a kandidátské země je "light" členstvím v NATO (podobně jako máme Coca-cola light).

## Rozšíření NATO

Na pražském summitu NATO se budou řešit tři důležité otázky. První z nich je rozšíření NATO. Vede se diskuse o přistoupení mnoha nových států: Litvy, Lotyšska, Estonska, Slovenska, Rumunska, Bulharska a také Slovinska. Vedle toho existuje počet dalších států, které chtějí vstoupit do NATO: Albanie, Makedonie, Chorvatsko, Ukrajina a Srbsko. Tyto státy zjevně do NATO přijaty nebudou, ale stojí o to. Zřejmě si myslí, že vstup do NATO jim pomůže ekonomicky. NATO však není ekonomickou organizací; je organizací vojenskou a vstup do takové organizace každý stát také patřičně zaplatí.

Podle prezidenta USA Spojených států George Bushe musí být všechny kandidátské státy přijaty nejednou, v jedné vlně. Realita je, že přijaty budou baltské státy, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko. Pokud se tak stane, bude velký problém s Ruskem, s jejich enklavou Kaliningrad: v území NATO se bude nacházet část Ruska. Všechny tyto státy musí také deklarovat, že mohou splnit členskou akční pláň. Ten znamená, že jejich armády se musí stát "NATO kompatibilní" a musí vyslat své úředníky do vedení NATO.

To bude pro NATO nová situace. Nyní má 16 členů, se třemi novými 19: po summitu v Praze se může stát, že bude mít 24 nebo i 26 členů. Důležité je, že NATO rozhoduje konsenzuálně. Pokud jeden členský stát rekne ne, celé rozhodnutí je zablokováno. Už jsme během války v Jugoslávii nastala situace, že poprvé rekly všechny členské státy ano, po druhé rekly také ano, ale po třetí se politický šéf Javier Solana rozhodl, že se nebude ptat jednotlivých států, protože hrozilo, že Řecko nebo Itálie by napotřeby rekli ne. Takže v Maďarsku se vedla diskuse, zda je správně bombardovat mosty a civilní infrastrukturu.

S šestadvaceti členy půjde o novou situaci a je možné, že čtveřice velkých států NATO bude chtít rozhodování konsensem zrušit. NATO má strukturu jako pyramidu s melounem nahore, třemi jablky uprostřed a mnoha odriskami vespod. Meloun jsou Spojené státy, jablka Německo, Velká Británie a Rusko a odrisky jsou ostatní členské státy. V historii nalezneme dostatek příkladů, kdy pokud měla velká čtyřka shodný názor, tak ho také prosadila.

## Role NATO ve třetím tisíciletí

Druhým důležitým bodem summitu NATO v Praze bude diskuse o nových úkolech NATO. Generalní tajemník Robertson je konfrontován se situací, kdy NATO nehraje téměř žádnou roli ve válce proti terorismu. USA a Velká Británie spolu uzavřely koalici a NATO se nestalo institucí, která by tuto válku vedla. To je pro největší vojenskou organizaci špatné.

A tak se generalní tajemník rozhodl, že se to stane bodem na jednání summitu. A co to znamená? NATO se podle něj musí stát organizací pro boj s terorismem a zbraněmi hromadného ničení. Za určitých okolností by, pokud se mají změnit úkoly NATO, bylo nutné změnit strategickou koncepci. Zatím se ale zdá, že oficiální koncepce se menit nebude, že se změni "pouze" realita.

Třetím bodem pražského summitu NATO tedy bude, zda bude nová strategická koncepce USA okopířována a použita pro NATO. Tato nová strategie USA pro zahraniční a vojenskou politiku se nazývá Bush-doktrina. Skládá se ze tří důležitých částí. První je, že USA chtějí bojovat preventivní války. To znamená, že pokud si USA myslí, že nějaký stát ohrožuje jejich hegemonii, potom jim nemusí být vedena válka, nebo bude zničen. Druhým bodem je, že chtějí provádet "obranne intervence." Ovšem pojem "obranne intervence" je pojmem z románu George Orwella. Ten říkal, že oficiálním jazykem říkají přesny opak toho, co si myslí. "Obranná intervence" je nesmysl; intervence je vždy útočným aktem. Třetím bodem Bush-doktriny je, že počítá s nasazením jaderných zbraní ve vojenském konfliktu. Za tímto účelem si USA pořídily nové miniaturní jaderné hlavičky.

Tyto tři body jsou nejdůležitějšími z nové Bushovské doktriny a NATO bude nyní diskutovat, zda budou okopířovány pro jeho strategickou koncepci. Pravděpodobně je, že přijata bude špatná kopie této doktriny. Důležité je zmínit, že například v německé ústavě je napsáno, že armáda je výlučně obranným nástrojem. Tato doktrina však není obranná; je útočnou agresí.

## NATO a OSN

Další podstatnou otázkou je, jak se NATO postaví ke Spojeným národům. Tato doktrina je proti duchu Spojených národů i proti Chartě OSN. To není pouze můj názor, stejně myšlenky se objevují v největších čínských denících. Jeden z nich napsal, že jsem řekl, ve kterém NATO operovalo, byl až dosud region Euroatlantický. Dnes se změni na globální.

Viceprezident Spojených států Dick Cheney se vyjádřil, že USA jsou připraveny valcit proti všem státům, ve kterých se podle nich nacházejí teroristé nebo kteří terorismus podporují. Tyto kritéria podle něj splňuje sedesát států; sedesát států světa se tedy může stát třetím vojenskou politikou USA. Sedesát států je jisté velké číslo, zvláste uvažíme-li, že v OSN je sdruženo 191 států a na celém světě jich je okolo 200. Otázka zní: bude na tento problém NATO nahlížet stejně jako USA?

Vojenské noviny v Německu píší, že NATO přijme politiku proti globálnímu Jihu. Ve stínu toho je důležité, jak proběhne diskuse o strategii NATO. Pokud NATO přijme špatnou kopii strategie USA, bude to znamenat, že všechny členské státy NATO budou muset, již podruhé, nakoupit velké množství nových zbraní. Generalní tajemník NATO již oznámil, že používá za důležité příjmy nový program pro nákup zbraní.

V poslední době se také vynorila otázka, zda může být alternativou k NATO Evropská unie. V Německu se politici a vláda předhánějí ve výrocih, jak je EU mírumilovnou organizací. Ovšem i EU vytváři svou intervenci armádu o síle sedesát tisíců vojáků. Operační rádius této armády má být čtyři tisíce kilometrů od Bruselu. Všechny státy, které chtějí vstoupit do EU, musí garantovat, že do této armády poskytnou své vojáky. Složením této armády je rovněž zajímavě: 12 000 Francouzů, 12 500 Angličanů a 18 500 Němců. Je zřejmé, že největší počet zde jsou zastoupeny tři velké evropské státy NATO (tři jablka). Da se říci, že v Evropské unii vzniká pod vedením Německa další intervenci armáda. EU se tak v prístích několika letech stane také vojenskou organizací.

## Válka proti Iraku

Vláda USA tvrdí, že chce vést válku proti Iraku bez ohledu na to, co budou dělat zbrojní inspektori OSN. Tuto pozici zastává i Velká Británie. Francie a Rusko pro přídatnou válku proti Iraku vyzadují mandát OSN. Nyní to vypadá tak, že bude přijata nová rezoluce OSN o velmi nejjasném znění. USA a Velká Británie pak budou moci říct: "OSN odsouhlasila vojenský útok," ovšem Francie, Čína a Rusko se jim budou oponovat: "Ne, ta rezoluce takto nezní."

Německá vláda tvrdí, že je proti válce. Ovšem veskere transporty válečného materiálu jsou vedeny přes Německo. Pro Německo a Česko je důležité, že v současnosti máji své vojáky umístěné v Kuvajtu. Během předvolebního boje v Německu ministr obrany několikrát rek, že tyto vojáci musí být staženi. Všichni však víme, že tento výrok platí jen do voleb... Dnes německý ministr Joschka Fischer prosazuje, aby německí vojáci zůstali v Kuvajtu dlouhodobě.

Ovšem pokud je Německo vůči válce skutečne proti vále, musí své vojáky stáhnout okamžitě. Německí vojáci musí v případě válečné situace bojovat po boku armády USA, jejíž vojáci se v Kuvajtu nacházejí také. K tomu jsou vázání mezinárodními smlouvami; v případě, že válka vypukne, tak je již stáhnout nepůjde. To same se pravděpodobně týká i Česka.

Otázka vumle Velké Británie a USA valcít proti Iraku bude také na programu jednání summitu NATO v Praze. Domnívám se, že k válce dojde pravděpodobně bezprostředně po pražském zasedání, podobně jako v roce 1999, kdy k zahájení útoku na Jugoslávii došlo pár týdnů po summitu NATO v USA.

## Alternativa k válce

Jako odpurci válečné politiky budeme často konfrontováni s otázkou, jaká je naše alternativa. Jak se postavít například k Saddam Hussainovi, který vlastní zbrane hromadného ničení a údajně by je byl schopen i použít.

Cetl jsem analýzu, sepsanou zbrojním inspektorem OSN, který tuto práci přestal vykonávat v roce 1998. Není to žádný extrémista, je členem republikánské strany v USA. V te práci stojí, že v roce 1999 navěděl, že by měl Irak jaderne, chemické nebo biologické zbrane. Situace v roce 1991 byla v mnohem jiná. Podle něj v roce 1998 Irak nemel zbrane hromadného ničení; proto by zbrojní inspektori OSN měli být vysláni do Iraku aby zjistili, zda-li se dnešní situace nějak líší od te v roce 1998.

V tomto bode s ním souhlasím, protože pokud by zjistili, že Irak má zbrane hromadného ničení, potom by se tím měla zabývat OSN, pokud by zjistili že ne, potom by embargo proti Iraku muselo být zrušeno. Tvrdím totiž, že embargo vůči miliónem a dvěma milióny lidí. Proti říkám: Neohlížejme se na nové mezi a pomozme lidem.

Zapadní státy nechťejí vědet, co se v Iraku v současnosti děje. Pro Iráncy to je nesmírně špatná situace; embargo se vztahuje dokonce i na zdravotnický materiál, který do země dosti byvat dovozen. Nějaký síce přichází v rámci různých programů, ale není ho dosti. Bývalý koordinátor programu Ropa za potraviny říká, že embargo musí být zrušeno. Teprve poté nebude moci Saddam Hussain neustále tvrdit, že za všechny problémy může embargo a lidé v Iraku uvidí, že zatímco ostatní jejich problemu je skutečne způsobeno embargo, část pramení z diktatury. Embargo tak působí *proti* lidem, ale *pro* Saddam Hussainu. Důsledkem politiky západních států vždy bylo jen další posílení Hussainovi pozice.

Vyslání zbrojních inspektorů do Iraku je důležité; nyní je však blokováno USA a Velkou Británií. Problemem je pozice USA a Velké Británie, nikoliv pozice těchto států, které inspektry vyslat chtějí. Pouze pokud se o tom někdo přesvedčí, bude možné říci, zda Irak vlastní zbrane hromadného ničení. USA a Velká Británie ale nechťejí, aby byly zjisty dukazy. Tvrdí, že Irak postavil novou továrnu na výrobu jaderných zbraní a budovy zničené nálety byly zrekonstruovány. A protože byly zrekonstruovány, vyvíjí Irak novou jadernou zbran. Tak tvrdí, že zdrojem této informace je Mezinárodní organizace pro jadernou energii (IAEO). Ta však rekla pouze tolik, že budovy byly zrekonstruovány. Nikdo však neví, co je uvnitř.

A to je problém. Pokud by se někdo podíval dovnitř, vedeli bychom to. Když se tam nikdo nepodívá, nevíme nic a Bush s Blairem mohou tvrdit cokoli. Všichni vědí, že Saddam Hussain je diktátor a jeho zbraně a zbraně zadné naše pozice. Neprávně našich nepřátel nejsou naši přátelé. Jste by bylo lepší, kdyby v Iraku panovala skutečna demokracie. Ovšem vláda USA nestojí o demokracii v Iraku. Namísto Saddam Hussainu chtějí dosadit jiného diktátora.

Velké americké deníky Washington Post a New York Times napsaly, že USA potřebují, aby vůdce Iraku byl naklonen USA - to je podle nich skutečne důležité. Pokud bude možné aby byl demokracicky, bylo by to dobře, ale pokud to možné nebude, je to vlastně jedno. To je podle mého názoru dostatečne vypovídajícím výrokem o politice státu NATO.

## Otázka zbrojních inspekci

Castou namítkou je, že zbrojní inspektori nebudou Saddámem Hussainem do Iraku vpuštěni. Problemem ale je, že bývaly sef zbrojních inspektorů OSN potvrdil, že v jeho delegaci se nacházejí také spion; Irak pochopitelne nechce, aby součástí delegaci byli spioni. Taková je pravda; frak o tom, že nechce odmita inspekory jako takové, jsou lži.

Zmíním první vyhrznou rezoluci OSN prosazenou USA a Velkou Británií. Pokud by nyní byla přijata taková rezoluce, mohlo by se stát, že každá země, která má v delegaci své zbrojní inspekory, by s nimi mohla poslat vojáky do kterékoli části Iraku. Britské noviny Independent napsaly, že se jedná o situaci podobnou te v Jugoslávii. NATO ve smlouvě mezi kosovskými Albanci, Jugoslávii, USA, Francií, Velkou Británií a Ruskem napsalo, že jeho vojáci se mohou volne pohybovat po celém jugoslávském území. Německé noviny Welt tvrdí, že tento druh rezoluce OSN je zaručeným receptem na válku.

Dokonce i CIA tvrdí, že je nemožné, aby existovaly vztahy mezi Irakem a Al-kaidou a že Irak nema zbrane hromadného ničení. Ovšem pokud začne válka, může podle nich Irak nebo jeho spojenci mohou provádet teroristické útoky. Nesouhlasím se všemi argumenty CIA, ale z jedním bodem souhlasím: pokud dojde k válce, budeme celit velice problematické situaci. Protoh musí být udeláno vse proto, aby do Iraku byli vysláni inspektori OSN. Muže to trvat nějaký čas, ale ten je nezbytný, aby byla odvrácena válka.

## Problém rop v pozadí konfliktu

Důležitou otázkou je, proč USA a Velká Británie tolik prosazují válku. Často býva zmínován zájem těchto mocností o irackou ropu, jež tvoři celých 10% světových zásob rop. Ve Washington Postu je již nyní diskutována otázka, kdo tuto ropu dostane. Doslí k zaveru, že by mala část této ropu měla být prenechána Francii, Rusku a dalsím státům, které "jdou s námi, ne proti nám."

V Německu jsme v diskusích často narazili na argument, že důvodem, proč je německá vláda proti válce, muže být ten, že německé ropné korporace nejsou v oblasti Iraku aktivní. Přisly s kritikem po funuse; vláda se postavila proti válce proto, že jim to ekonomicky nic nepřinese.

Za těchto okolností je důležité, že Spojené státy chtějí změnit situaci v regionu. Ohledně ropy hraje důležitou roli OPEC (Organizace států vyvážejících ropu). Když byly v minulosti problémy s cenami rop, tak Saudská Arabie vždy zakročila a pomohla Japonsku a USA, kteří dovozí největší část jejich rop. Jeden můj kolega říká: "Když získají irackou ropu, nebudou mít svou ropnou paku proti OPEC." To jim umožní diktovat si svoje vlastní ceny rop a vytváret politiku proti OPEC. To je důležité, protože vzájemně vztahy mezi USA a Saudskou Arabií nejsou na tak dobře úrovni jako dříve. Jedním z důvodů je, že 15 z 19 atentátníků z 11. zari 2001 bylo ze Saudské Arabie.

Skutečne důležité však je, že stara Carterova doktrina nefunguje. Carterova doktrina znamenala, že vláda USA pomáhala kralovské rodině Saudské Arabie aby nebyla svržena, a ta na oplátku zajistovala, aby ropa ze Saudské Arabie šla USA, Japonsku a dalsím spojencům. Tuto dohodu vymyslel bývalý prezident USA Jimmy Carter, proto se jí říká Carterova doktrina. Dnes si myslí, že to nebyla dobrá dohoda, a kritizuje svou bývalou pozici.

Myslím, že mužeme říct, že válka proti Iraku je nepřímou válkou proti Saudské Arabii. Situace v regionu se přeměni a některé členové vlády USA již dnes říkají, že dalsím krokem po Bagdadu je Teheran. Ale zpět k NATO - právě v Praze se bude diskutovat, jestli se NATO stane součástí této permanentní války USA.

## Zbrane hromadného ničení

Myslím, že vláda Iraku a Saddam Hussain usilují o získání zbraní hromadného ničení *proto*, že se stává tercem Jugoslavii a Velké Británie. Jedním z poučení pramenícího z války proti Jugoslávii je, že vlastní vlastníci jedním zbraně nejsou tercem NATO nebo USA.

Příkladem muže být Rusko, Pakistan nebo Indie, kteří vlastní jaderné zbrane a nejsou tercem USA. Myslím, že problém, proti kterému chtějí bojovat, sami vytváři. Podle me je důležité, aby neexistovaly zbrane hromadného ničení v jakémkoliv state světa, a aby nebyla vedována válka proti Iraku. Státy s největším počtem jaderných zbraní jsou USA, Rusko, Velká Británie, Francie, Izrael, Indie, Pakistan...

Napjatá situace mezi Indií a Pakistanem, která je *skutečným* problémem, není diskutována vládou USA ani NATO. Ja jsem proti zbraním hromadného ničení kdekoli na světě, ve všech státech. Proto pokud vláda USA tvrdí, že Irak je problém, podívejme se nejprve na toho, kdo nejvíce křičí.

Chemické zbrane použité v Iraku v roce 1991 byly vyrobeny z antraxové kultury získané od armády USA. Zastupce USA u Saddama Hussainu během války v Perském zálivu mezi Irakem a Iranem vedel, že Irak použil chemické zbrane proti Kurdum, a přesto se i poté vyjádřil pro to, aby USA staly na strane Iraku ve válce proti Iranu a nadále mu doávaly chemické zbrane.

Vždy jde o stejnou situaci, kterou nazývám Frankensteinův fenomén. Nejprve jsou "vyrobeni" diktátori, kteří se následně vzeprou svým chleboďarcům. Ve světové politice jde o vážny problém; přesto jsou stále vytvářeni noví Frankensteinové. A následně bombardováni. A tak to jede pořád dokola. Proti tomu se musíme postavít. Už zadně nové Frankensteiněy...

## Záverem

Na pražském summitu NATO se tedy bude řešit mnoho důležitých otázek: rozšíření NATO, Bushova doktrina, válka proti Iraku a nova působnost NATO. Všichni víme, že vlády nemeni svou politiku jen tak. Je důležité, aby zde existovalo velké a silné hnutí, které rekne "ne" rozširování NATO, ne Bushovské doktrine, ne novým ukolům NATO a ne válce v Iraku.

Proto jsou podle me důležité masové demonstrace během summitu NATO v Praze. Pokud se NATO definuje jako mezinárodní, je důležité, aby odpor proti válečné politice byl také mezinárodní. Doufám tedy, že se pražských demonstrací zúčastní mnoho lidí jak z Česka, tak dalsích států.

- tento text vznikl přepsáním a mírným úpravěním textu *prednasky* *Tobiase Pflügera ve Vysoke Myte, poradane v rámci prednaskoveho turne organizovaneho Československou anarchistickou federaci. Ctyri prednasky v Praze, Plzni a Vysoke Myte navštívilo celkem na 150 lidí. Tobiase Pflüger je reditelem Institutu pro výzkum militarismu a autorem knihy Novy Bundeswehr. Preklad Pavel Houdek.*

<http://www.csaf.cz> - Československá anarchistická federácia